

Türkiye’de Göç Araştırmaları ve Uyum Faaliyetleri
Batı Akdeniz Göç Çalıştayı
10-11 Ekim 2024, Antalya

Akdeniz Üniversitesi Sosyal Politika ve Göç Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (ASPAG) yürütücülüğünde ve Friedrich Ebert Stiftung Derneği, Manisa Celal Bayar Üniversitesi Nüfus ve Göç Uygulama ve Araştırma Merkezi ve Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği’nin (UNHCR) katkılarıyla 10-11 Ekim 2024 tarihlerinde Antalya’da Batı Akdeniz Göç Çalıştayı düzenlenmiştir.

“Türkiye’de Göç Araştırmaları ve Uyum Faaliyetleri” konulu Çalıştay, göç konusunda iki önemli paydaş grubunu buluşturmuştur. Bunlardan birini çeşitli illerde faaliyet gösteren üniversitelerdeki göç araştırma ve uygulama merkez temsilcileri ve diğer göç araştırmacıları oluşturmaktadırlar. Diğer grup olarak, başta il göç müdürlükleri olmak üzere merkezi ve yerel yönetimler bünyesinde göçmenlere hizmet veren uzmanlar ve sivil toplum gönüllüleri katılmıştır. Çalıştay, göç ve göçmenlerle ilgili çalışmalar yürüten araştırma ve uygulama alanındaki aktif paydaşları bir araya getirerek, yerelde akademi ve idarenin işbirliğini desteklemeyi amaçlamıştır. Ayrıca Türkiye’de birçok üniversitede faaliyet gösteren göç çalışmaları merkezlerini daha yakından tanımak, göç koşununda yerelde yeni işbirliği alanlarını ve aktörlerini içine alan bir işbirliği ve iletişim ağıнын geliştirilmesini değerlendirmektedir.

Çalıştayda, yoğun göç alan Ankara, İstanbul, İzmir, Şanlıurfa, Adana, Muğla Mersin ve Gaziantep gibi illerden göç alanında araştırma yapan akademisyenler ile birlikte Antalya, Burdur ve Isparta illerini kapsayan Batı Akdeniz bölgesinde faaliyet gösteren göç ve uyum uygulamalarından sorumlu 80’e yakın uzman ve diğer çalışanlar bir araya gelmiştir.

Çalıştay çerçevesinde Türkiye’de göç konusunda devam eden güncel tartışmalar bilimsel veriler ışığında değerlendirilmiş ve yerelde göç yönetimi ve uyum faaliyetlerinin temel paydaşları ile işbirliği alanları ele alınmıştır. Böylece göç çalışmalarında rol alan aktörlerin yerel düzeyde işbirliğinin önemi ve koşulları tartışılmıştır.

Batı Akdeniz Göç Çalıştayı önemli sonuçlarla tamamlanmıştır. Sonuçları özetlemek gerekirse;

- Çalıştayda göç ve uyum süreçlerinde akademi, kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşlarının etkin katılımının gerekliliği vurgulanmıştır.
- Yaklaşık 40 üniversite bünyesinde aktif olarak faaliyet gösteren göç araştırma ve uygulama merkezlerinin yanısıra, seçilecek bazı üniversiteler bünyesinde kendi araştırma kaynakları olan, kendi personeli istihdam edebilen göç enstitülerinin de kurulması desteklenmelidir.
- Metropol üniversitelerinin göç ve göçmenlerle ilgili yapacakları çalışmalara taşra üniversitelerini de dahil edecek şekilde çeşitli ortaklık modelleri geliştirilmelidir.
- Türkiye’de göçmenlerle ilgili akademik çalışmaları artıracak ve siyasi kararlara ışık tutacak referans kaynakları oluşturulmalıdır.
- Türkiye’nin içinde bulunduğu bölge ülkelerinin göç politikaları ve uygulamaları yakından takip edilmeli ve bunların Türkiye sınırlarına olası baskıları ulusal politikalarda dikkate alınmalıdır.
- Göç yasalarında belediyelere ne sorumluluk ne de kaynak verilmemesi, bazı illerde belediyeler bünyesinde hizmet veren göç birimlerinin kapanmasına neden olmuştur. Bu

tür uygulamalarla yerelde ihtiyaç duyulan göç çalışmaları için gerekli süreklilik engellenmemelidir.

- Düzensiz göç eğilimi arttıkça yerli halkta oluşan kaygı düzeyi de giderek artmaktadır. Adrese dayalı kayıt sistemi gibi tedbirlerle düzensiz göçün sınırlandırılması gerekmektedir.
- Göçmenlerin sosyal uyumlarının sağlanabilmesi için hem yerel hem de ulusal düzeyde kapsayıcı politikaların hayata geçirilmesi gerekmektedir.
- Sosyal uyum için göçmenler için Türkçe dil ve mesleki eğitim kursları düzenlenmeli, büyük kentlerde kültürlerin birbirini tanıyacağı ortamlar daha sık oluşturulmalıdır.
- Göçmenleri kamuoyuna anlatmada önemli sorumluluğu olan basın mensuplarının bu konuda duyarlılaştırılması gereklidir.
- Göçmenlere yönelik ötekileştirme ve dışlamayı önlemek adına sosyal uyum projeleri hayata geçirilmelidir.
- Göçmenlerin Türkçe öğrenmeleri kadar göçmen çocuklarının eğitim faaliyetlerine katılımını sağlayacak projeler de hayata geçirilmelidir.
- Basın mensuplarında olduğu gibi, özellikle göçmenlerle çalışan öğretmenlere de farkındalık eğitimleri verimlidir.
- Göçmenlere yönelik hizmetlerde oluşan farklılıkları en aza indirmek için bu tür kurumlarda çalışan personele farkındalık eğitimleri verilmelidir.
- Göç araştırmalarına destek olabilecek kurumların sayısı artırılmalıdır. Örneğin; Kalkınma ajansları, Ticaret ve Sanayi Odaları, Dünya Bankası, UNHCR, IOM, Dünya Dijitalleşme Derneği, Türkiye Mülteci Konseyi gibi.
- Potansiyel paydaşlarla yerelde yapılacak farkındalık eğitimleriyle göçmenler ve yerli halk arasındaki iletişim geliştirilmelidir.
- Göç konusunda düzenlenen akademik ve kültürel faaliyetler yaygınlaştırılarak artırılmalıdır.

Erol Esen & Halil Durur